భేషజాల బంగారు సంకెళ్ళు

- ఆంధ్రజ్యోతి, 18-7-1975

"జిహ్వా చాపల్యాన్నికూడా అధిగమించే భేషజాలు
బ్రతుకు సోపానాలకు నిరోధాలు."

యూరోపియన్ లేడీ చేతిలో కాబూలీ దానిమ్మవంక ఆశగా, నిరాశగా, ఆబగా, ఆత్రంగా చూస్తున్నాడు తన గుడిసె ముందు నర్సిగాడు.

ఆ యూరోపియన్ దంపతుల చర్మం తాలూకు ఎరుపు, తెలుపుల మిశ్రమం వాడికి ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తే, ఆమె చేతిలో ఎరుపు, నలుపుల మిశ్రమంలో వాడి కంటికి చిత్రంగా వున్న కాబూలీ దానిమ్మపండు వాడి నోటిని తడి చేస్తోంది.

ఆ టౌన్‌లో క్రొత్తగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ఒక భాగంలో ఒకప్రక్క మేడలు, ఒక ప్రక్క గుడిసెలతోనున్న మట్టిరోడ్డులో ఏమి కొత్తదనం కన్పించిందో, కళ్ళింతింత చేసుకొని చూస్తూ, పెద్దగా మాట్లాడుకుంటూ వెళుతున్న ఆ దంపతులకు ఏడేళ్ళ నరిసిగాడి ఆశానేత్రాలు చూడగానే చేతిలో దానిమ్మపండు భరించరానంత బరువుగా అన్పించింది కాబోలు. ఆగి సంజ్ఞచేసి పిలిచి, వాడి నల్లటి మట్టిగొట్టుకుపోయిన చేతుల్లో దానిని పెట్టగానే, వాడి ఆనందానికి, ఆశ్చర్యానికి అంతులేకపోయింది. నాలుగడుగులు ముందుకేసి, వడివడిగా వెళ్ళిపోతున్న యూరోపియన్ దంపతులకేసి కృతజ్ఞతగా చూస్తున్న నరిసిగాడి చేతిలో దానిమ్మపండును దుడుగ్గా లాక్కుంది నరిసిగాడు ఈ భూమిమీద పడి ఆశగా ఆ పండువంక చూడటానికి కారణభూతురాలైన రామి. "ఒసే! నాదీ ఆ పండు" అని ఆత్రంగా అమ్మమీద కెగబడ్డాడు నరిసిగాడు కృతజ్ఞత నిండిన కళ్ళను కన్నీళ్ళతో నింపుకుంటూ.

"ఒరే సన్నాసి ఎదవా! మనకెందుకురా ఇట్టాటివి.... ఎన్నాళ్ళబట్టో అను కుంటుండా, మా అమ్మగారికి ఇట్టాటిది ఏదైనా యియ్యాలని... మనల్ని ఎట్టా చూసు కుంటాదిరా ఆ తల్లి...."

తను పనిచేసే ఒక మధ్యతరగతి ఇల్లాలి దయాగుణాన్ని తలుచుకుంటూ కృతజ్ఞత తెలియజేయడానికి ఇన్ని రోజులకు అవకాశమొచ్చినందుకు ఉప్పొంగిపోతూ అంది రామి. తన చిన్నారికొడుకు నరిసిగాడి కళ్ళల్లో ఉబికిన నీటిలోని నిరాశను ఆ ఆనందంలో ఆమె గమనించలేదు. ఆ పండును భద్రంగా ఒళ్ళో దాచుకుని ప్రక్క వీధిలోకి పరుగు తీసింది.

* * * * *

"అబ్బ! ఈ దానిమ్మపండు ఎంత బాగుందో! ఎన్నాళ్ళుగా అనుకుంటున్నానో, ఇలాంటిది తింటే ఎలా ఉంటుందో!" అంది బుట్టగౌనులో పరిగెట్టుకుంటూ వచ్చిన పదేళ్ళ లలిత, అమ్మచేతిలో దానిమ్మవంక చూస్తూ. ఒక్క క్షణం జవాబు చెప్పలేదు శారదమ్మ. తర్వాత మెల్లిగా అంది.

"అదికాదే లలితా! మనం యీ పండు తినేస్తామనుకో.... అయిపోతుంది అంతే కదా. నువ్వే అప్పుడప్పుడు అంటావుకదా. మీ టీచరుకు మీ క్లాసుపిల్లలు అవీ యివీ తెచ్చిస్తుంటారనీ, టీచర్ వాళ్ళను ముద్దుపెట్టుకుంటారనీను. ఈ పండు తీసుకెళ్ళి మీ క్లాసుటీచరు మంజులా మేడమ్‌కివ్వరాదూ!"

లలిత ఉత్సాహం ఒక్క క్షణంలో చప్పబడిపోయింది. కానీ మరలా తన చేతిలో పండు అందుకొని, తనను ముద్దు పెట్టుకోబోయే టీచర్ గుర్తొచ్చి లేని ఉత్సాహం తెచ్చుకొంది.

* * * * *

"అయితే యీ రోజు మరలా మనకి మొదటి రాత్రన్నమాట" అని జోక్ చేశాడు మంజుల భర్త రమణ ఆలోచిస్తున్న భార్య చేతిలో దానిమ్మవంక విలాసంగా చూస్తూ.

కానీ, వీధికొక కాన్వెంటుగా వెలుస్తున్న యీ రోజుల్లో ఓ మారుమూల గుర్తింపు రాని కాన్వెంటులో అరవై రూపాయల కనీసపు జీతానికి క్రొత్తగా చేరిన మంజులా మేడమ్‌కి, పిల్లల దగ్గరనుంచి రోజా పూలు, జామపళ్ళు, అరటిపళ్ళులాంటివి 'ప్రజంటేషన్స్'గా అందాయి కాని, ఖరీదయిన దానిమ్మపండును పొందడం ఇదే ప్రథమం. దానిని అందుకొంటున్న మొదటి క్షణంలోనే ఆమెకు మిస్ లైలీ గుర్తుకొచ్చింది. ఈ మధ్య ఆమె మాటలమధ్యలో తన స్టూడెంటు విద్య తనకు దానిమ్మపండు 'ప్రజంట్' చేసిందని గర్వంగా చెప్పుకున్న విషయం మంజుల మర్చిపోలేదు. ఆ గర్వంలో 'నీకెంత

వరకు ఏ స్టూడెంటూ దానిమ్మపండు ఇవ్వలేద'నే అంతర్గతమైన దెప్పిపొడుపు తాలూకు అవమానం ఇంకా మానిపోలేదు. ఈ రోజు 'ఫోర్త్ క్లాస్ టీచర్' మిస్ లైలీ గర్వం అణచాలి.

ఆ రాత్రి తన అందమైన భార్య సుకుమారమైన చేతులలో గింజలుగా మారి ఆ దానిమ్మ తన అధరాలనందుకుంటుందని ఎదురుచూచిన రమణకి నిరాశే ఎదురైంది.

* * * * *

మర్నాడు ఉదయం పనిగట్టుకుని మిస్ లైలీ ఇంటికెళ్ళి ఆమె చేతిలో నలుపూ, ఎరుపూ మిశ్రమంతో మెరుస్తున్న కాబూలీ దానిమ్మను వుంచుతూ అంది మంజుల.

"ఏమిటో లైలీ, పిల్లలకి అభిమానం మరీ జాస్తయిపోతోంది. దానిమ్మలు తినీ తినీ, వెగటు పుడుతున్నాయి. యిదిగో యిది లలిత ఇచ్చింది. మీ ఫాదర్‌కివ్వు పాపం."

ఆ 'పాపం' అనే శబ్దం తాలూకు సానుభూతి వెనుక భావం అతిక్రూరమైంది. కానీ ఆ గదిలో కర్టన్ అనబడే ఒక మాసినగుడ్డ వెనుక, చిరిగిపోయిన దోమతెరలో శిథిలావస్థకి అభిముఖంగా నడుస్తూ మంచంమీద మత్తులాంటి నిద్రలో వున్న ముసలి ప్రాణం... మిస్ లైలీ తాలూకు ఏకమాత్ర బంధువు.... ఆమె తండ్రికి మాత్రం ఆ భావం బోధపడే అవకాశం లేదు. ఆ దానిమ్మ శబ్దమే అతనికి అతి మధురంగా సోకి లేచి కూర్చున్నాడు.

మంజుల మిస్ లైలీ! భుజం సుతారంగా తట్టి, సంతృప్తిగా వీడ్కోలు తీసుకుంది. ఆ సంతృప్తిలో ఆమె రమణ నిరాశపడి అశాంతితో గడిపిన రాత్రి విషయం మర్చిపోయింది.

"మిస్ లైలీ! నువ్వుకూడా దీనిని మరొకరికి ప్రజంట్ చేయాలనుకోవడం లేదు కదా!"

ఎల్లుండి క్రిస్మస్ పండుగ. ఈ పండును తమ ఫామిలీ డాక్టర్ రాజారావుకిస్తే బాగుంటుందా? లేక తన కాన్వెంటు అధిపతి మిస్టర్ దయానంద్‌కిస్తే బాగుంటుందా? అని ఆలోచిస్తున్న మిస్ లైలీ ఉలిక్కిపడింది. మంజుల తమ్ముడు విజయ్ నవ్వుతూ నిల్చొనున్నాడు. "అక్కకోసం వచ్చాను. నీ చేతిలోకి వచ్చిన ఆ దానిమ్మను చూసి అలా అనకుండా వుండలేకపోయాను. అయామ్‌సారీ." అతని మాటలలో క్షమాపణ కోరుతున్న ఉద్దేశం వున్నా, అతని పెదవులమీద మాత్రం చిరునవ్వు మాయం కాలేదు.

"నో, నో అలాంటిదేమీ లేదు. కానీ అలా ఎందుకన్నావు చెప్పు."

"ఏమీ లేదులే. ఈ దానిమ్మ కథ నాకు కొంతవరకు తెలుసు. ఇంకొంత ఊహించగలను." అని మరలా సన్నగా నవ్వాడు.

"కథా!" మిస్ లైలీ ఆశ్చర్యంలో కుతూహలం కూడా వుంది.

"అఁ" అని ఆగి "వస్తా" అని వెనక్కు తిరిగిన విజయ్ చెయ్యిపట్టుకుంది. "ఓ! విజయ్! ఈ రోజు ఆ కథేమిటో వినకుండా నిన్ను పోనిస్తానేమిటి నేను" విజయ్ యీసారి నవ్వలేదు. అక్కడే వున్న కుర్చీలో కూర్చుంటూ నిట్టూర్చాడు.

"ఈ భేషజాల బంగారుసంకెళ్ళు మన ఆకలిని ఎంతవరకు తీరుస్తాయా అని ఆలోచిస్తున్నాను. కథ అని కాదు లైలీ. జీవితంలో ఒక్క దానిమ్మపండు స్వయంగా కొనుక్కోలేని స్థితిలో వున్న మా అక్క మా బావ కోరికను కూడా తిరస్కరించి దీనిని నీకు ప్రజంట్‌చేసి తన "ప్రెస్టేజి" నిలబెట్టుకొంది. మా అక్కకు దీనిని ప్రజంట్ చేసిన లలిత కళ్ళల్లో తాను దీనిని తినలేకపోయానే అనే బాధను నేను గమనించకపోలేదు. లలితకు కూడా యీ పండును ఇలాంటి 'ఫాల్స్ ప్రెస్టేజి' మైకంలోవున్న దౌర్భాగ్యులెవ్వరో యిచ్చుండాల్సిందేకాని, వాళ్ళదీ ఐదు రూపాయలు పెట్టి దానిమ్మపండు కొనగల తాహతున్న కుటుంబం కాదని నాకు తెలుసు. ఆ వెనుక కథను నేను ఊహించగలను" అని లేచి నిల్చుని, "భేషజాలకు పోతే బ్రతుకులు కోరుకున్న రీతిలో సాగవు" అనేసి

"మీకివాళ ఎలావుంది అంకుల్" అని ఒక్కక్షణం రోగి జవాబుకొరకు ఎదురు చూశాడు. ఆ వృద్ధుడు ఇవేమీ విన్పించుకోవడం లేదు. ఆశగా ఆ పండువంక చూస్తున్నాడు. విజయ్ వాకిలివైపు ఒక్కడుగా వేశాడు. "డర్టీ రిక్షా! డర్టీ రిక్షా! కారు కొనమని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా తీరిక లేదంటాడు డాడీ. చూడు అంకుల్" అంటూ దూకుడుగా వచ్చి విజయ్ కెదురుగా నిలబడి తన పొట్టిపావడాకి అంటిన దుమ్మును దులుపుకోసాగింది పదమూడేళ్ళ కవిత. ఆంగ్లో ఇండియన్ టీచర్ దగ్గర ట్యూషన్ అయితే అమ్మాయికి కాస్త ఫారిన్ పద్ధతులు అలవడుతాయనే వుద్దేశ్యంతో ఒక నెలరోజులుగా ఆ అమ్మాయిని మిస్ లైలీ ఇంటికి పంపిస్తోంది లేడీస్ క్లబ్ సెక్రటరీ మిసెస్ మాధవరావు. ప్రాక్టీసు అంతగా లేని ప్రయివేటు డాక్టరు భార్య. "తీరిక లేకపోవడమనే దాంట్లో చాలా అర్థముందమ్మా" అని వెనక్కు తిరిగి మిస్ లైలీవైపు అర్థవంతంగా చూస్తూ నవ్వాడు విజయ్. ఇంకా రిక్షామీద, రోడ్డుమీద విసుక్కుంటూనే లోపలికెళ్ళింది కవిత టీచర్‌ని విసుగ్గా విష్‌చేసి.

"ఆకలివల్ల జిహ్వ చాపల్యానికి బంధీలయితే క్షమించొచ్చు కానీ లైలీ! యీ భేషజాలకు మాత్రం కాదు. వెల్ అది ఇప్పుడు నీ స్వంతం. నీ ఇష్టం. కానీ ఒక్కసారి నీ తండ్రివైపు మాత్రం చూచి తర్వాత నీ ఇష్టం వచ్చిన వాళ్ళకివ్వు. వస్తా, బై... లైలీ."

లైలీ మిత్రుడి వీడ్కోలును అందుకునే స్థితిలో లేదు. ఆమె పరధ్యానంగా చేతిలో కాబూలీ దానిమ్మవంక చూస్తోంది.